

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
2.DÖNEM 1.YAZILI**

SESSİZ GEMİ

Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhûle giden bir gemi kalkar bu limandan.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.

Rıhtımda kalanlar bu seyâhatten elemli,
Günlerce siyâh ufka bakar gözleri nemli.

Bîçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayâtın ne de son mâtemidir bu!

Dünyâda sevilmiş ve seven nafile bekler;
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

Yahya Kemal Beyatlı

***Sessiz Gemi* Őirinin temasını yazınız.**

CEVAP:

***Sessiz Gemi* şiirinden alınmış aşağıdaki bölümün uyak şemasını çıkararak redif ve uyaklarını belirtiniz.**

Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhûle giden bir gemi kalkar bu limandan.

CEVAP:

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.

Rıhtımda kalanlar bu seyâhatten elemli,
Günlerce siyâh ufka bakar gözleri nemli.

Sessiz Gemi şiirinden aşağıda belirtilen sanatlara örnek olabilecek birer dize yazınız.

İstiare

Őiirin tamamında istiare vardır.

Mecazımürsel

Bîçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!

Hüsnütalil

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

***Sessiz Gemi* hangi şiir anlayışının özelliklerini taşımaktadır? Neden belirterek yazınız.**

Sessiz Gemi, saf (öz) şiir anlayışının özelliklerini taşımaktadır.

- Sembolik bir anlatım söz konusudur.
- Sembolizm etkisinde yazılmıştır.
- “Ölüm” teması işlenmiştir.
- Şiire özgü bir söyleyiş, dil oluşturulmuştur.
- Ahenk unsurlarına, müzikaliteye önem verilmiştir.
 - ✓ Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
 - ✓ Dize sonlarında redif ve uyaklara yer verilmiştir.
 - ✓ Asonans ve aliterasyondan yararlanılmıştır.

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;

Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;

Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.

Aşağıdaki tabloda verilen eserlerin yazarlarını ve yazarlarının temsilcisi oldukları roman anlayışını yazınız.

ESER ADI	ESERİN YAZARI	YAZARIN TEMSİLCİSİ OLDUĞU ROMAN ANLAYIŞI
<i>Mahur Beste</i>		
<i>Hakkâri'de Bir Mevsim</i>		
<i>Yılanların Öcü</i>		
<i>Yalnızız</i>		
<i>Sokakta</i>		
<i>Sinekli Bakkal</i>		

(...) Odaya geldiler. Köse Topal karşıladı.

“Ne oldu? Oldu mu?”

Yusuf isteksizlikle, “Oldu,” dedi.

“İşe ne zaman başlıyorsunuz?”

“Yarın, şafakla beraber...”

“Nerde yatıp kalkacaksınız?”

“Orda baraka var.”

“Bugün gidiyorsunuz öyleyse?”

“Gidiyoruz.”

(...) “Şu hasta hemşerinizi ne olacak ya?”

Pehlivan Ali kaba kaba kaşındı:

“Hepimizinki de bir ekmek derdi. **Gözü çıksın.** Yurdumuzu, yuvamızı ne diye teptik yoksa?”

“Birkaç kuruşun sahibi olur muyuz diye... **Allah taksiratını affetsin.** Şaştık kaldık. Biz götürsek bile taşeron, amele çavuşu...”

Ali, “Taşeron,” dedi. “İlle de taşeron, Yusuf!”

“Tövbe razı gelmezler...”

“Yoksa ne? Hemşerimiz değil mi?”

“Götürürdük.”

“Ne olacak onun yiyip, içtiğinden?”

Köse Hasan’ın yorganı yavaşça kalktı. Bayağı uzamış kapkara sakalıyla balmumu yüzü meydana çıktı. Çukurlarına kara kara gömülmüş cansız gözleriyle arkadaşlarına çok üzgün baktı:

“Varın sağlıcakla gidin kardaşlar,” dedi. “Beraber tuz, ekmek yedik. Ola ki bana **hakkınız geçti**, artık eksik **helal edin**. Benim gücüm yok, biliyorum. Buralarda kalır malırsam, siz de köye sağlıcakla varırsanız, Eminemin kara gözlerinden bi güzel öpün...”

Kuru eli yastığının altına gitti. Kaç vakittir kızı için satın alıp sakladığı yeşil alelade saç tokasıyla yine alelade, kırmızı tarağı aldı, uzattı:

“Bunları da verin...”

Yusuf uzatılanları aldı. Kireç kesilmişti. Hasan’ın gözleri Yusuf’un yüzünde takılı kaldı. Eli yorgana düşmüştü.

Pehlivan Ali kocaman yumruklarını sıkmış öfkeyle bakıyordu. Hemşerisi Hasan’a değil, onu bu hâllere sokan devire devrana,

Bereketli Topraklar Üzerinde

Metindeki koyu yazılmış sözlerin anlamlarını yazınız.

Gözü çıksın.

kör olsun, görmez olsun

Allah taksiratını affetsin.

Tanrı günahlarını bağışlasın

hakınız geçti

birinde veya bir şeyde emeği olmak

helal edin

*üzerinde hiçbir hak iddia etmeksizin
bağışlamak*

Bereketli Topraklar Üzerinde adlı romandan alınmış bu parçanın aşağıda verilen başlıklara dair özelliklerini belirtiniz.

- **Yazarı:**
- **Konusu:**
- **Teması:**
- **Anlatıcısı ve Bakış Açısı:**
- **Anlatım Türleri:**
- **Anlatım Teknikleri:**

***Bereketli Topraklar Üzerinde* adlı romandan alınmış bu parçadan hareketle eserin hangi roman anlayışı doğrultusunda yazıldığı söylenebilir? Neden belirterek yazınız.**

Yazıldığı Roman Anlayışı: Toplumcu gerçekçi roman anlayışı doğrultusunda yazılmıştır.

Nedenleri:

- ✓ Konu olarak Anadolu insanının geçim sıkıntısı nedeniyle yaşadıkları sıkıntılar yani toplumsal bir sorun işlenmiştir.
- ✓ Olay gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmıştır. Yazar, olayı olduğu gibi aktarmış; olayla ilgili kendi düşüncelerine yer vermemiş, eserde kişiliğini gizlemiştir.
- ✓ Kahramanlar mensubu oldukları toplumun özelliklerine uygun konuşturulmuştur.
- ✓ Realizmin etkileri görülür.

Aşağıda edebî kişilikleri hakkında bilgi verilen sanatçıları belirtiniz.

Cumhuriyet Dönemi'nin şiir, öykü, roman, deneme, edebiyat tarihi alanlarında önemli eserler vermiş sanatçısıdır. Eserlerinin ana temasını "zaman" oluşturur. Bilinç akışı ve iç konuşma gibi anlatım tekniklerini ilk kez ve başarılı şekilde kullanan yazarlar arasında anılır. Bireyin iç dünyasını yansıtan eserler kaleme alan yazar; *Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü* romanlarının sahibidir.

CEVAP:

20. yüzyılın "Hafız"ı unvanını alan şair, Çağdaş Azerbaycan ve İran edebiyatlarının en güçlü kalemidir. Güney Azerbaycan edebiyatının önde gelen şairlerindedir. Hem Farsça hem de Türkçe şiirler yazmıştır. *Türk'ün Dili, Sehendim, El Bülbülü* eserlerinden birkaçıdır.

CEVAP:

Tanpınar Tanzimat romanlarında köleliği “ikinci büyük tem” olarak niteler (Tanpınar,1988, s. 291). Hakikaten de öyledir, gerek dolaylı gerek direkt olarak birçok romancı kölelikten bahseder: Ahmed Mithat’ın “Zehra”sı, Samipaşazade’nin “Sergüzeşt”i Namık Kemal’in “İntibah”ı... Fakat esirlik müessesesi bir sorun olarak değil, daha çok esere “romanesk” bir hava katmak için kullanılan bir unsurdur. Tanpınar’ın “Esirlik o zamanki hayatımızın bu cinsten romanesk gelişmelere belli başlı en müsait müessesesiydi.” (Tanpınar, 1988, s. 291) ifadesi de bizim bu fikrimizi teyit eder.

Bu parçanın aşağıda verilen başlıklara dair özelliklerini belirtiniz.

Konusu :

Teması:

Türü:

Anlatım Özellikleri:

Anlatım Türü:

Anlatım Teknikleri:

Aşağıdaki tabloda verilen metin türleri ile bu türlere ait özellikleri (v) işaretini kullanarak eşleştiriniz.

METİN TÜRLERİ	GÜNCEL MAKALELER	SOHBET	FIKRA	BİLİMSEL MAKALELER
ÖZELLİKLERİ				
Gazete ve dergilerde yayımlanır.				
Ortaya konan düşünce kanıtlanmak zorunda değildir.				
Konunun uzmanı kişilerce yazılır.				
Giriş, gelişme, sonuç bölümlerinden oluşur.				
Samimi bir üslupla yazılır.				
Hedef kitlesi, konuyla ilgelenen toplumun her kesiminden insandır.				

Aşağıda karışık olarak verilen kitap künye bilgilerini bir kaynakçada kullanılacak şekilde sıralayınız.

I. KUDRET, Cevdet

II. İnkılâp Kitabevi Yayın

III. *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman*

IV. 1998

V. İstanbul

Cevap:

Tabloyu aşağıdaki yönergeler doğrultusunda doldurunuz.

ANLATIM BOZUKLUĞU OLAN CÜMLE	ANLATIM BOZUKLUĞU NEDENİ	ANLATIM BOZUKLUĞU OLAN CÜMLENİN DÜZELTİLMİŐ HÂLİ
Onunla tanıştığımızda tam yirmi yaşlarında bir gençti.		
ığ düŐmesi sonucu dağda mahsur kalan  köylü saç kurtarıldı.		
Düşüncelerini her zaman dinleyebilirim ama destekleyemem.		
Bisiklete binmesini ona yaz tatilinde arkadaŐı öđretmiŐti.		

Aşağıdaki cümleyi ögelerine ayırınız.

Çin mitolojisindeki Ay tanrıçasının adı verilen Chang'e-4 uzay aracının yeni yıl civarında Ay'ın Dünya'dan görünmeyen yüzüne inmesi planlanıyor.

Aşağıdaki cümlede parantezle belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

Çelişki yaşamın özündedir () Yakınımızdaki ya da uzağımızdaki insanların bizi anlamasını () bizim için iyi olanı yapmasını bekliyoruz () Annemizin () babamızın () sevdiklerimizin () yakınlarımızın () yöneticilerimizin () Bizim için iyi olanı onlar nereden bilebilirler ki () Nasıl hesap edebilirler bizdeki değişikliği () Değişen durumlara yönelik öngörülerini hızla nasıl değiştirebilirler ()

Aşağıdakilerin hangisindeki altı çizili sözcüğün yazımı doğrudur?

- A) Ankara cevreyolu kaza nedeniyle çok yoğundu.
- B) Gün batımını seyretmeye haftasonu gideceğiz.
- C) Doktorun verdiği ilaçlar teyzemde yanetki yaptı.
- D) Doğrusu öğretmenimiz ona karşı hep önyargılıydı.
- E) Annem hastanede başhemşireyi soruyordu.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Ev sahibi, misafirlerine kahve ikram etti.
- B) Her başarısıyla ailesini sevindiriyor, gurur veriyor.
- C) Eserlerinde toplumun sorunlarını sade bir dille anlatıyordu.
- D) Oylamada çekimser kalan milletvekilleri uyarıldı.
- E) Düşüncelerini toplantıda yüksek sesle belirtti.

Mustafa Meraki Efendi eşinden ayrıldığı zaman elinde on üç yaşında bir oğul ile kundakta bir kız bulunduğundan bir zaman için zorunlu olarak evlenemedi. Kızına dadılık etmek için yaşı geçkince bir kadın aldı. O kadın çocuklara bakar, ihtiyar bir Rum kadın yukarı hizmetini görür, Ermeni bir kadın ise aşçılık ederdi. Nasıl? Evinin iç yönetimi size çok mu garip geldi? Bizim Mustafa Meraki Efendi Batı özentili bir adamdı. Hem de hangi Batı takıntılı adamlardandır, bilir misiniz? Hani ya bundan on beş yirmi yıl önce İstanbul'da Batı takıntılılar yok muydu? İşte onlardan. Hâli vakti pek yolunda hem de pek yolunda olduğundan kendisi zaten Üsküdarlı olduğu ve orada güzel konağı, bağı, bahçesi dahi bulunduğu hâlde soyut alafranga, yani rahat yaşamak için bütün malını ucuza pahalıya bakmayarak satıp gelmiş, Tophane'nin Beyoğlu'na yakın bir mahallesinde arsasından güzel bir ev yaptırıp yerleşmişti.

Bu parçanın, anlatımı ve anlatıcısının nitelikleri dikkate alındığında aşağıdaki akımlardan hangisiyle yazıldığı söylenebilir?

- A) Klasisizm
- B) Romantizm
- C) Realizm
- D) Natüralizm
- E) Sembolizm

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
2.DÖNEM 1.YAZILI